

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzelelszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Irodalmi ünnepély.

Ha valaki azt mondaná, hogy: „Nekem csak az irodalmilag művelt embernél kezdődik az ember,“ nem mondaná az abszolút igazságot. De relative mégis elfogadhatóbb igazságot szól vala, mint az, a ki a születés rangfokozata szerint mérte az ember értékét.

A szellem intelligenciája nagyobb a pénz- és születés aristokracziájánál.

A költők és nagy írók a szellemi tökéletesség lépcsőzetének a legfelső fokán állanak.

Egyénileg, a társadalmi és erkölcsi törvények ítélletével mérve, lehetnek ők is hozzánk hasonlóak. A viszonyok, a testi élet érzékiségének nyüge, az anyagi rabság ezerféle változatai lealacsonyíthatják őket a kortársak szemében. A hétköznapi filiszterség kiröhögheti és lenézheti őket. Amde azért ők mégis nagyok maradnak. Nagyok a műveikben és ezek hatásában az emberiségre, kiváltkép honfitársaikra.

Petőfi életében nem volt az a nagy ember azok előtt, a kik vele naponként együtt voltak, együtt ettek-ittak, szóval akik őt pongyolában látták, mint halála után mielőttünk, a kik csak már az ő világra szóló szellemi erejét csudáljuk.

Igy vagyunk Tompával és Vörösmartyval is, a kik ma sokkal nagyobbak a mi szemünkben, mint kortársaikéban, mert ime ünnepeljük őket, szobrot emelünk nekik, holott kortársaik a hétköznapi élet silány kisszerűségeinek szemüvegén tekintettek rájuk

A hegy is nagyobbak látszik távolról, mint közvetlen közelből.

Schakespeare életirói sok mindenféle alacsony emberi gyarlóságot kisütöttek a nagy britt költőnek hétköznapi életéből, hanem azért egy egész világ örök és enyészhetetlen glóriája övezi nevét.

Az utókor nem látja a távoli lángnak a füstjét, csak a soha ki nem alvó tüzet érzi, a mely ragyog, világol és melegít.

A költők és írók az emberiség legnagyobb jöltevői.

A ki a nagy költők gondolatait meg tudja érteni, élvezni tudja, a ki tanul tőlük és utánozni is képes csiszolt és választékos szavakba

T Á R C Z A.**A fiu levele.**

Öreg anyóka ül egy nagy karos székbe,
Könnyén keresztül néz egy gyűrött levélre,
Katonai fiától jött hozzá a levél,
Drágább az előtte mesébéli kincsénél.

Harmadikra megy az esztendőknek száma,
A mióta azt a szép fiut nem látta;
Nehéz hazajönni idegen országból,
Csak néha tud róla kezevonásából.

Utolsó levelét azzal végezte be:
„Nem foly már sokáig édes anyám könnye,
Még csak egyszer írok, édes anyám — lelkeim
Abban azt is írom, mikor ölelhetem.“

Hosszú volt ezt várni; de megjött levele.
Akár fel se bontsa, tudja mi van benne.
Csak még a napot nem, a mikor betoppan,
Milyen öröm lesz az, a kis vityillóban!

Felszakítja végre, s tagolja a szót,
De sehogy sem érti, hogy fia mit mondhat.
Hogy miért? mi okból? azt ő mind nem látja,
Csak azt, hogy már többé ne várjon fiára . . .

Öreg anyóka jár odakint a szélben,
Gyűrött levelet tart reszkető kezében.
Olvastatja egygyel, olvastatja mással,
S kaczag, hogy csak alig bir a kaczagással.

Szentesi Tóth Kálmán.

öltözött beszédjeiket, egyszóval a ki szereti az irodalmat és élvezi a szellemi táplálékot: az a művelt emberek között a műveltebb.

A mely társadalom a bálók, zsuok, tarokpartik és mindenféle sportolások élvezetein kívül a mindennapi teendők fáradaimai után valami magasabb életörömrre és léleküdtő szellemi élvezetre is vágyik, és ezt a vágyakodását olykor-olykor kielégíteni is iparkodik: az a műveltebb társadalom.

Ilyen társadalom színében mutatkozik most be a rimaszombati kisvárosi közönség, mely felveszi ünnepelőjét lelkére-testére, és emléknapot szentel Vörösmarty Mihály nagy szellemének.

Vajha ez a szellem megmaradna közöttünk sokáig, megtermékenyitené és megerősitené a mi elménket és sziveinket harmad- és negyedigien, hogy a köznapi szürkeség, a tikkasztó sivárság helyébe olykor-olykor, — többször is, egy kis derűs üde oázist tudnánk és akarnánk varázsolni, a mi lelkeinknek felfrissítésére pihenő helyül, ebben a sivatag Szaharában, a mely körülvesz bennünket itt, a mi kisszerű és félszeg társadalmi szokásaink korlátai között.

Hála és tisztelet azoknak, a kik ösvényt törnek a vadonban és szembeszállva a nagyuriansnak látszó fumigálásal, vagy a tudatlanság és érzéketlenség közönyével kísérleteket tesznek közönségünkkel megismertetni a magyar nemzeti génusz szellemi kincsének tárházát, s az irodalom és művészet általános emberi köztulajdonainak vagyonából gazdagítani óhajják lelküket mindannyiúnknak.

Hanem az ilyen úttörőknek össze kellene állani egy csoportba, egy kis irodalmi és művészetpártoló egyesületbe, a honnan aztán vállvetett erővel, tervszerűen kidolgozott programmal együttesen kellene ostrom alá fogni és lassankint meghódítani ezt a mi kis-városi fád társadalmunkat, melyben — tessék elhinni — sokkal több a művelt, még pedig irodalmilag művelt elem, semmint magunk is hinnők. Ha együtt van, akkor látjuk, hogy milyen szép nagy publikuma van itt az irodalmi és művészeti tartalmu összejöveteleknek. Csakhogy a kik az ilyenek rendezésére vállalkoznának, valamennyien félénkek,

Mitül sántit Bottyán apó?*)

Írta: LAMPÉRT GEZA.

Sok félelmetes vitéz vala a kurucz ármádiában, a kinek pusztá neve hallására is halálos verejték verte ki a nyulszívű labanczot. Bezerédyt, Ocskayt, Csajághyt, n. int megannyi hétéfűt, tűzokádó sárkányt rettegtek, a kivel embernek fia hasztalanul is veszi föl a harczt. Ám a legrettenetesebb hire mégis Vak Bottyánnak volt. Ékes versezt hirdette mindenfelé a táborokban, hogy:

Vak Bottyán, du Teuffelsbruth,
Dein Thun ist Gott zuwider;
Er hat die Stadt in seiner Hut,
Und stürzet dich darnieder! . . .

Egyenesen az ördög ivadékának füstötték a vitéz generálist, a kitől csak a jószágos égi hatalom szabadíthatja meg őket (könyörögtek is azért mindennapi imádságukban), mert itt e földön senki, semmi nincsen, a ki azt lebirhatná. Nem fogja azt, — mondották — még a fekete halál kaszája sem, nemhogy a golyóbis avagy a szablya fogná . . .

A babonás hiedelem magára a kuruczra is átragadt s azt a saját vitézei is szentül hitték kedves generálisukról, hogy testét nem fogja a fegyver. Erről náluk is keringett nóta. Hogy azt mondja:

Kuruczok között
Nincs neki párja:
Szablya sem fogja,
Golyó sem járja!

És ez a hit nem volt minden alap nélkül való. A hős generálisnak véres csaták tüzeiben, gyilkos golyók hulló záporában majdnem akkora volt a szerencséje, mint a bátorsága. Legelől járt mindig, körülé sokszor vágott dus rendeket a halál. Lengő kőcsagtoll bokrétáját sokszor lesodorta, párduczkaczagányát rostává szaggatta a

szerények és tartózkodók. Senki se akar kezdeni. Senki se akarja magát kitenni a fölényeskedő éretlenség kiröhögésének és izetlen megjegyzéseinek. Mert mindegyik visszahuzódó, zárkózott és elkülönített egymástól.

Tartsanak azonban csak az ilyenek össze, tömörüljenek, szervezkedjenek, és lépjenek a közönség elé kész programmal, meg fogják látni, hogy egy-két siker után, mennyire betapad a szája a kritizáló léhaságnak, és mennyire „elnémul a törpe minoritás.“

És a szellemi időtöltésért mennyire hálás lesz a közönség, különösen ennek az a része, mely hölgyekből áll s a melyet már-már majd hogy nem megesz az unalom, annyira, hogy a sivár egyhanguság elűzése végett ma-már ugynevezett „férfias szórakozásokhoz“ is kapkod. Igen, mert nincs, egyáltalában nincs a léleknek itt semmi más nemesebb tápláléka.

Azért tehát csak bátran előre! A Vörösmarty-ünnepélynek legyen folytatása, többször, más és más alakban!

Mert az ilyen összejövetelekre a mi társadalmunknak olyan nagy szüksége van, mint az eltikkadt vándornak az üdítő forrás-vizre.

Mit is mond a nagy költő vén cigánya?
„Lesz még ünnep egyszer a világon!“

Reméljük, hogy nálunk is lesz. Legyen is, minél többször.

A jövő.

Pitymallik. Hajnalodik! . . .

Egy szebb jövő hajnala dereng a távolból biztatón felénk, mely reménnyel tölti el csüggeteg lelkünket s bizni kezdünk a bizonytalan jövőben.

Ha az idők jele nem csal, nagy átalakulásnak nézünk elébe. Minden oldalról a közgazdasági érdekek kezdenek előtérbe nyomulni.

Fel! . . . tervszerű és kitartó munkára! . . . hangzik felénk a kiadott jelszó, mert hajnalodik! . . . Ébredjünk a testet-lelket egyiránt lenyugözve tartó nem-bánomság, semmivel sem törődömség lethargicus álmából s értsük meg a tettehivás szózatát, mely a semmittevésből a munkásság küzdterének porondjára szólit mindnyájunkat. Szakítsunk a régi elavult ó-konzervatív szel-

golyóbis, de testében nagyobb kárt csudálatosképpen soha sem tett. Kisebb sérülést ha kapott, erős, szívós természete föl sem vette, hamarosan kiheverte. Addig megóvatosan eltitkolta katonái előtt, mert a mikor fülébe jutott a sérhetetlenségéről szárnyra kelt hír, maga is azon volt, hogy azt fönntartsa. Jól tudta, hogy ez a hiedelem csak fokozza a labanczok félelmét s a kuruczok bátorságát.

Történt azonban, hogy egyszer mégis csak elpártolt Bottyán apótól a szerencse.

Ugy esett pediglen a dolog, hogy az 1705. esztendő nyarán Bottyán-várába huzódott a vitéz generális, hogy véres csaták fáradaimait ott némiképp kipihenje. Táborát a paksi mezőn hagyta, csak testőrző huszárezredét s kedves seregdiákját, Sólyom Palkó urfit vitte magával.

A szemfüles Glöckelsperg császári tábornok valami-képpen nesztét vette a dolognak s jó erővel lévén, úgy vélekedett: a kedvező alkalom arra, hogy a „vén rókát“ a saját lyukában fogja meg. Egy szép napon csak megjelent hadával a vár alatt s fölízent Bottyánnak, hogy adja meg magát, mert különben pozdorjává löveti azt a hitvány kis fészket, a benne levő jó-madarakkal egyetemben!

Vak Bottyán szörnyű haragra lobbant a labancz ur pökhendiségén s felelet helyett, mint a haragos istennyila csapott le hirtelen jó huszáraival Glöckelsperg hadára. S ugy kiporolta ott egy-kettőre a rongyos labancz plundrákat, hogy holta napjáig megemlegette, a ki elevenen ellábalhatott onnan.

Hanem a rettenetes viaskodásban ő maga is két veszedelmes sebet kapott: az arczába egy vágást, a czombjába egy golyóbiszt. Vitézei ugy vitték vissza a várba.

Nagy fájdalmak gyötörték, ám ő ezt föl sem vette. „Eb csont behéged“, — mondogatta szokott csöndes humorával. Csak az aggasztá, hogy ha az esetnek hire

*) Mutatvány szerzőnek sajtó alatt levő kötetéből.

lemű rendszerrel, a mely gátlója, megbénítója volt Rimaszombat város haladásának, tovább fejlődésének, a mi miatt lépést sem tarthatunk a velünk egyenrangú és fokú vidéki városok rohamos előhaladásával, fejlődésével. Valljuk be nyíltan és őszintén, városunk jövő sorsának mai nevezetes fordulópontján, hogy a hibás rendszer mellett: a torzsalkodás, irigykedés és a féltékenykedés is, nem kis mértékben gátolták városunk anyagi jólétének felvirágozhatását, hogy a kapzsi önérdék is igen gyakran útját állta a közérdek parancsolta elfogulatlan intézésnek és irányításnak.

A férfias nyíltsággal elmondottak után most azt a kérdést vagyunk bátrak fölvetni: hogy a régi ódon felfogású rendszer mellett vajjon felvirágozhatnék-e valaha városunk?

Ugy-e hogy nem?! soha! . . .

Az idő mértéke betelt. — Le kell számolnunk a mult gyarlóságaival és hibáival egyaránt. Helyre kell hoznunk mindazt, a mit csak elmulasztottunk a multban. — Vas szorgalommal és kitartó munkával szerezzük meg városunknak a *vasuti elágazó pontot, a katonaságot és még sok más egyebet.* Az alkotás korszakát meg kell teremtenünk! . . .

De hogyan? . . . kiknek? . . . és milyen eszközöknek a felhasználásával és segítségével? . . .

Tervszerű, tudatos és vállvetett egyetértő munkasággal. — A vezér, az őt támogató-vezető faktorok és a közérdekért áldozatkész munkáskezek, eszmegazdag tevékeny emberek szerencsés és helyes megválasztása által. — Egymásnak türelmes meghallgatásával, a felvetett helyes eszmék elfogadásával bármily szerény állású avagy születésű, bármily hitfelekezetű avagy pártpolitikai nézetű egyénektől származzanak is azok; csak jók legyenek, csak beváljanak. Mert el kell ismernünk, mindanyunknak, hogy kulturális és közgazdasági téren aktívabb működést kell kifejtenuk városunk anyagi jólétének előmozdítása érdekében. Fel kell bátorítanunk az eddigi lenyűgözött munka-erőket, hogy minél inkább kifejlődhessék a tettvágy, a nemes és áldásos mukában való verseny. Hathatósabban kell támogatnunk különösen az ipart és kereskedelmet, mely a jólétnek, a közvagyonosodásnak alapja és megeremlője. — Pénzüntézetek helyett alapsunk és alkossunk ipar- és kereskedelmi vállalatokat, vidékünk természeti viszonyainak megfelelő gyártelepeket, mint a melyek leginkább fokozhatják és biztosíthatják városunk fejlődését, népesedését, adóképeségét, szóval anyagi teljes felvirágzását. S ha sikerül Rimaszombatot idővel gyáripari központtá tennünk, akkor biztosítottuk is annak jövőjét örök időkre. Akkor meg lesz a vasuti elágazásunk, katonaságunk és sok más egyebünk.

Az általunk jelzett és óhajtott átalakulás pedig csak úgy lesz sikerrel keresztülvihető, ha minden polgára, minden lakosa e városnak megteszi a maga kötelességét, ha mindenki közremunkál a szebb jövő érdekében.

Az alkotás korszakának vezérét, kormányosát, új polgármesterünkben már megválasztottuk. Most még ki kell szemelnünk és köréje csoportosítanunk azon széles látkörű, alapos tudású, ügybuzgó és munkabíró tevékeny jeleket, kik minden téren, de különösen a közgazdaság terén, az alkotó munkának barátai s abból a legnagyobb részt a vezérrel együtt maguknak követelik. A kik minden körülmények között fel tudják ismerni és meg tudják választani a város anyagi és erkölcsi fejlődésének biztosan célravezető eszközeit és módjait, ki tudják jelölni a gyarapodás felé vezető legegyszerűbb utat.

Általánosan tisztelt polgármesterünk és vezérünk sokoldalú képességeit és nemes ambícióját mindnyájan ismerjük. — Bizunk is az ő akaraterejében, tettvágyá-

ban, alapos és gondos körültekintésében. — Reméljük, sőt hisszük is, hogy ha ő, e város arra hivatott egyénei, körei és művelt polgársága által a kívánt mértékben támogatják, akkor egy szebb, egy boldogabb hajnal hasad reánk!

Fel tehát tervszerű munkára, mert virrad! . . .

Ha dolgozunk, ha egyetértünk, mienk a jövő!!

t—f.

A vízáradás.

(Interpelláció a városi képviselő testülethez.)

A most folyó évben immár másodszer történik, hogy a Rima folyó előnté városunknak egy tekintélyes részét és az u. n. újvárosnak, valamint a mező-utcának munkás-népei hajnalra arra riadnak fel álmaikból, hogy menekülniök kell, mert a házukat már előntötte a szennyes áradat.

Fatális dolog biz ez, és annyira közérdekű, hogy mindenkit, ki a várost lakja, sőt a vármegyét is, — mert a veszedelem az egész rimamenti községeket sújtja, — kell, hogy foglalkoztasson s lelkiismeretes buzgalommal törekedjék a közvagyonnak eme veszélyeztetett állapotán segíteni, ha lehet.

Biztos helyről épen ma nyerem az értesítést, hogy az alsó rimamenti községek érdekében a rimaszöcsi járás új főszolgabírája már megindította a községek mozgalmát és ezeknek petíciójával lesz alkalma vármegyei törvényhatóságunknak is foglalkozni.

De minket — kik a vármegye székvárosának lakosai vagyunk és kiket oly nagyon éget a veszedelem — legfőképpen a városunk sorsa érdekel mostan s ez adja meg az impulzust arra, hogy a kérdéssel most — az imént lezajlott veszedelem után — újabban foglalkozzunk, mert „magad uram!” másokba mi ne bizakodjunk.

Legelsőbb is azt óhajtaná mindenki tudni, hogy a közelmúltban ez ügyben történt kérelmezés dacára miért nem történt abszolute semmi sem? Talán csak nem azért, mert épen a város lakosainak szegényebb részét sújtja a veszedelem a kiknek érdekét nincs kedvök a nagy embereknek fölkarolni!?

Szeretem reá megadni magamnak a feleletet, hogy nem, hanem azért, mert sokba kerül, pénzt pedig mindig nehéz volt előteremteni, még olyan dologra is, a mi halaszthatatlanul szükséges, vizszabályozásra pedig ugyancsak sok pénz kell ám, hát egy kiesít tessék várni! De nem úgy ám! Akárhonnan, de pénznek erre a célra elő kell teremnie, és a város előjáróságának — a képviselőtestületnek — nem szabad engednie, nem szabad összetett kezekkel néznie, hogy lakosainak egyharmadát minden nagyobb esőzésnél kiöntse lakásaikból az áradás, hogy bűzhödt, trágyával telített iszapjával befertőztesse ezekenek lakóhelyeit, hogy — különben is nedves talajon épült — házaikat a nedvesség miatt is lakhatatlanná tegye; mert e sorok írójának volt már alkalma hallania azt a kijelentést is — egy ott nem érdekelt lakosnak szájából, — hogy „ingyen sem érdemes már az újvárosban lakni.”

De hasznavehetetlenekké lesznek az e tájékon tulajdonos lakosoknak kertjei, használhatatlanná lesznek a város által horribilis drágán kiadott — de azért eddig eléggé beesés — káposztaföldek is, mert alulrotított is azok közé tartozik, a kik 4 éven belül — dacára a rendes művelésnek — nem kaptak be a káposztaföldről egy évi földbér értékű terményt.

Sürgős a teendő, mert az árvizek ily nagy gyakoriságának olyan oka van, melyet egy emberöltő alatt elhárítani tökéletes lehetetlenség, így számolni lévén kénytelen a következménnyel — az árvízzel — gondoskodni kell a kétszeres tömegű viznek gyorsabb levezetéséről.

Talán fölösleges is itt az említett elháríthatatlan okot megnevezni; ez ugyanis abban áll, hogy a Rimának a gyökereinél a rengeteg erdő teljesen kipusztítottván s újakkal be nem ültetettvén, az eső viz akadály nélkül rohan alá a völgybe, lehordja a termő humust a hegyről s így, míg a hegyeket örökre terméketlenné teszi, lent veszedelmeket okoz az eliszapolással és a vízáradásokkal.

Szóval le kell vezetni tudni városunknál az immár ily nagygyá nőtt víztömeget, úgy, hogy az ott ömölhesék ki, a hol kárt keveset, vagy egyáltalán nem csinál; hogy mentes legyen a város.

Laiikus eszemmel legnagyobb akadályát találok az elfolyásnak a Tamásfala előtt a főmederen épített hid alatt — tehát a mező-utcai telkek és az átellenes kertek között levő — meder-részletnél. Itt az évtizedeken keresztül mindkét oldalról történt bántatlan foglalások miatt oly szűk és sekély a meder, hogy a mostani nagy tömeg vizet a gyorsabb áramlással sem képes levezetni, ennek eredményeül látni a hid fölötti Rimának hosszu területre — talán egész Cserenesény közeléig, odáig, hol az árvíz a felsőrétre özönlik — terjedő felduzzadását s annak folytán a városra kitódulását.

Ha tehát a meder e tájon, a kertekből történő kitágosítás által még egyszer oly szélessé tétetik és kimélyítették s ezen kiszélesítés a mező utca végétől még bizonyos távolságig végbevitetik, akkor ez lehetetlen, hogy jótékony eredményt ne vonna maga után, mert a felduzzadás tetemesen csökkennék, s az áradat a város alatt terülő rétekre tereltetnék el.

Ezen munkálat keresztülvitele pedig semmi százezrekbe nem kerülne, aránylag gyorsan megvalósítható, s habár terhet is rakna az amúgy is nehezen élő lakosság vállára, de áldásában sokszorososan fizetné meg kamatait.

Volna szerintem még egy mód, mely a fent elmondott mellett az árvíz elvezetését tetemesen megkönnyítené, de mely mód egyszersmind megoldaná örök időkre a városnak jövő életében csak elodázható, de el nem mulasztható nagy kérdését, a város esatornázását is.

Ezen mód az volna, hogy ott, hol a Sodoma-tóba szakadó árvíz Cserenesény község alatt a Rima mederből kiszakad, ott kezdetnek ásatni egy esatorna, mely a felső réten — a mostani útján a réteken — haladva, s tovább vezetve a vasuti állomás fölött, a Beliczky-féle teleknél az ugynevezett temető-patakba torkollanék be, — tehát a legmagasabb ponton lépne a város területére, s így a városnak esatornázását — egy csapással talán a vízvezetékekkel — megoldaná, e mellett pedig az árvíz levezetését is előmozdítaná.

Erre azonban a városnak képviselőtestülete, körülbelül 4 éve már, hogy kimondotta, hogy „a jövő zenéjébe tartozik”. Egyéni véleményem azonban mégis az marad, hogy ezen nemzedékre elosztható nagy tehernek elvállalására s így ezen nagy horderejű alkotásnak a közelben s általunk történendő megvalósulása teheti csak városunkat először is modern székvárossá, másodszer tisztává és harmadszor — a mi fő — egészségessé.

De most, tisztelt városi képviselőtestület, végezzünk csak először az árvízzel, — de igazán végezzünk!

Egy képviselő-testületi tag.

Hirek és vegyesek.

Gömörmegeyi képviselő a királynál. Mint a fővárosi hírlapokból olvassuk: Fáy István országgyűlési képviselő, Ő felsége a király meghívására részt vett több országos hírű előkelőséggel együtt a budavári palotában kedden délután tartott udvari ebéden, a mikor őt az ebéd után következő cerele alkalmával Ő felsége megszólítással tüntette ki, kérdezősködően tőle a gömörmegeyi gazdasági viszonyokról.

Erzsébet királynő emlékünnepe. A rimaszombati községi polgári leányiskolában e hó 19-én boldogult királynőnk emlékére gyászünneplést rendeztek. Az alkalmi előadást Nagyné Melzer Mária tanítónő tartotta, megható emlékbeszédet mondva gyászos véget ért királynőnkéről. A növendékek énekkora gyászdalokat énekelt. Ugyanakkor az állami elemi iskolában is megemlékezett mindegyik vezető tanító a saját növendékei előtt a nap ünnepélyes jelentőségéről.

Uj bányaigazgató. A nyugalomba vonult Hönisch Ede bányaigazgató helyébe — mint értesülünk — Márkus Károly a m. ált. közbányászati részvénység társaság sájoszentpéteri bányájának jeles igazgatója nevezetett ki.

A losonozsi forgalmi főnökség vezetője. Kún Bertalan f. hó 26-ikán városunkban időzött s ez alkalommal a vasuti állomáson vizsgálatot tartott.

Esküvő. Bedrogközy Lajos nyug. houvéd főhadnagy, vármegyei számvevőségi számtiszt tegnap — folyó hó 28-án — esküdtött örök hűséget Jolsván Illés Hedvignek, Illés Géza ottani hercegi uradalmi számtiszt szép és művelt leányának Állandó boldogság kísérje frigyüket!

— Jól tudják kigyelmetek; — felelt közömbösen Palkó diák.

— Hát aztán mitől sántit?

— Ha olyan bölcsék és mindentudók kegyelmetek, akkor azt is tudják.

— A labancz golyóbistul. Mert belelűtt a bestefia, pokol fajzatja, Belzebub czimborája . . .

— Ha ha ha! — kacagott föl erre a furfangos seregdiák és huszárjai ugyancsak szekundáltak neki. No, ezt ugyan jól tudják kegyelmetek. Még hogy a labancz golyóbistul . . . Ugyan eltalálták szarva között a tőgyit . . . Hát nem tudják, hogy Bottyán apón nem fog semmiféle gyilkos szerszám. Százszer is, ézerszer is megbizonyította már a kegyelmetek szeme láttára is . . . De hogy végére érjek, elmondom a dolgot, amint a két látó szememmel láttam. Egy betű sem sok, annyit sem toldok hozzá. Hát ugy esett, mondom, hogy a minap reggel kimenénk a generállal a Kis-Dunára, ahol, mint kegyelmetek is tudják, a főgenerális ur parancsából átkelő hidat vernek éppen a somogyi ácsok. Folyt a munka serényen, esatogott a fejsze, hogy szinte szikrát hányt a kemény gerendákon. Amint a generális nagy figyelemmel vizsgálódnék ott, hát egyszerre csak valami gonosz hegyes forgács pattan ki az egyik ács fejzeje alul s ugy furdott Bottyán apó czombjába, hogy három markos legény huzta ki belőle. Még magam is segitettem neki! . . . Hát ha tudni akarják kegyelmetek, ettől sántit a generális, nem ám holmi hitvány labancz golyóbistul!

A' már más, — adott hangot a megnyugodott közvéleménynek Cseperke vitéz, — akkor nincs veszedelem . . .

És a vigan lobogó tábornöz körül a régi hittel újra fölharsant a régi nóta a csudált és szeretett generálisról;

Kuruczok között
Nincs néki párja:
Szablya sem fogja,
Golyó sem járja . . .

terjed, vége régi nimbuszának. Meginog a hadaknak irányában való föltétlen hite, bizodalma és ez nagy veszedelmére lehet a közügynek. Azért szigoruan megparancsolá testőrző huszárjainak s belső udvari népének, hogy erős lakatot tegyenek szájukra, semmit a sebesüléstről ki ne fecsegjenek. S elhatározta, hogy addig ki sem mozdul várából, míg teljesen föl nem épül a sebékből.

Csak hogy ez sajna, nem ment olyan könnyen. Arcazan ugyan hamarosan beforradt a vágás, a helye is eltűnt nemskóra. Hanem a lábával bizony nem tudott soha többé olyan egyenesen, keményen lépkedni, mint annakelőtte. Biezegett, sántított erősen.

S hiába volt az erős tilalom, a dolog még sem maradhatott titokban. Egyszerre csak — hogyan, hogyan nem? — hire terjedt a paksi táborban, hogy a generállist meglövődzték a labanczok; belé is sántult őkegyelme örökösen.

Lette e hírtől ijedt zavarodás táborszerte.

— Jaj néked, szegény kuruczság, — tört ki az elkeseredés a vitézekből, — kongatják fölötted már a halálharangot . . . Befelhözött már a magyarnak . . . a némettel czimboraságot kötött a poklok királya, mert csak az ronhatta meg Bottyán apót . . .

Akadtak azonban tamáskodók is. Hátha csak üres mende-monda, labancz csalafintaság lesz a híresztelés. Meg kell föllele előbb bizonyosodni.

Stafétát lóditottak tehát Bottyán-varába, hogy tudja meg a dolgot a maga igaz mivoltában. Sántit-e csakugyan Bottyán apó és ha sántit, mitől sántit?

Solyom Palkó, a seregdiák fogadta a stafétát és nyomban megjelenté urának: honnan jött, miért jött.

A hős generális, aki soha sem ösmerte a félelmet, most szinte elsápadt a váratlan híradásra.

— No, édes Palkó fiam, — szólt a diákhoz, — most vedd ám elő a jobbik eszedet. Azt kérdezik ugy-e, hogy sántitok-e? Mit feleljünk, mi?

— Azt, hogy szemenszedett hazugság az egész,

egy árva szó sem igaz belőle, csak a bestefia labancz eszelte ki. Nem sántit a generális uram, aztán punktum!

Bottyán apó elmosolygott s föltápázkodott a nagy karosszékéből. Meg akarta próbálni: hátha esuda történt, hátha csakugyan nem is sántit már? De iszonyu égő fájdalom nyilallott a czombjába s visszahanyatlott.

— Hogy a mennydörgős mennyköbe ne sántitanék fiam, mikor sántitok . . . ezt már nem titkolhatjuk el, mert úgy érzem, nem egyhamar leszen ennek gyógyulása. Hát mond, hogy sántitok. Sántitok, aztán punktum. Mért ne lehetne egy sánta generális is a világon. A jó paripa is megsántul végtére . . .

— Az ám, csak hogy akkor a másik kérdésre is felelnünk köll ám. Hogy mitől sántit a generális uram? . . .

— Persze, persze . . . Hogy mitől sántitok? . . . Azt kérdezik ugy-e? . . . Ezer sánczárók tele ördöggel!

— Se baj, generális uram! — szólt vidáman Palkó diák, — megfelelek én erre is. Bizza csak rám a dolgot, majd eligazítom becsülettel.

Azzal lóra kapott s egy csapat huszárt véve maga mellé, a stafétával együtt elvágatott a paksi táborba. Hogy majd személyesen viszi meg a választ a vitézeknek.

A kuruczok már messziről megösmerték a népszerű seregdiákat s hangosan vivátoztak elejbe.

Palkó urfi meg sem várta, hogy kérdezzék, maga vette föl a szót.

— Hát aztán honnan tudják kegyelmetek, hogy a generális sántit?

A legények meghökkentek a váratlan kérdéstől s mélyen hallgatának Cseperke Balázst, az ezred dobosát és szószólóját böködték csak hátulról (ő vala különben, aki a hírt terjesztette), hogy álljon hát ki és feleljen. Cseperke vitéz nem az a legény volt, akit soká kellett volna ösztökélni, ha csak arról volt szó, hogy beszélni kell.

— Nem az a kérdés instállom, hogy honnan tudjuk, hanem az, hogy igaz-e? Sántit-e csakugyan a generális? Mert ugy tudjuk, ugy hallottuk . . .

A Vörösmarty ünnepély rendezése ügyében a bizottság Törköly József elnöke alatt még egyszer ülést tart, melyen a még szükségesnek mutatkozó intézkedéseket fogják tárgyalni. — A december 2-iki ünnepély, lapunk mult számában közölt programját falragaszok és meghívók útján tudatja a rendezőség a közönséggel, mely csak annyiban fog szenvedni változást, hogy Törköly Margit k. a. „Az előszobor“ helyütt: Abrányi Emil „Hazádnak rendületlenül“ című alkalmi költeményét fogja szavalni.

Eljegyzés. Dr. Pösch József Budapestről folyó hó 26-án Zólyomban jegyet váltott Stech Erzsikével, Stech Lajos zólyomi gyógyszerész, Stech Kálmán helybeli tekintélyes kereskedő bátyjának szép és művelt leányával. Állandó boldogság kísérje a jegyes párt!

Elöléptetés. A közoktatásügyi miniszterium Csizy Miklós és Omais János nagyrőcei állami polgári iskolai tanárokat a X. fizetési osztály második fokozatába léptette elő.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Lócsánsky Lajos rimaszombati díjtalan írodakezelési gyakornokot, Lócsánsky Lajos várnagy fiát, ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a helybeli pénzügyigazgatóságához.

Áthelyezés. Steiner Kornél miskolci és Posta László rimaszombati m. á. v. műhely mérnökök kölcsönösen áthelyeztettek.

Eljegyzés. Balogh Annát, néhai Balogh Samu volt fővárosi adófelügyelő és serkei birtokos leányát mult héten jegyezte el ifj. Pekáry József budapesti rendőrségi fogalmazó.

Egyházmegyei hírek. A rozsnyói egyházmegyében legutóbb a következő személyváltozások történtek: Dollák Rezső Pohorellára, Neumann János Murány-Hosszurétre, Komlóssy Mihály Pilisre, Zeman Jenő Hárskútra kinevezettek plébánosnak. Segédlelkészi minőségben küldettek: Vojtossák János Gölniczbányára, Krosnyiczky János Rózsnayra, Hegedűs János Putnokra, Koritko János Kraszna-Horka-Varallyára, Török Rezső Murány-Hutára, Pájer János pedig az egyházmegye székhelyén a szentszéki jegyző teendőivel bízott meg.

Zene-est. Mint értesülünk a rimaszombati kaszinó, illetve ennek vigalmi bizottsága elhatározta, hogy a téli esték kellemessé tétele céljából a helybeli első zenekar szép játéka mellett óhajtja minden hét szombati napjának estéjét a kaszinó helyiségében eltölteni. Ezen estélyek tulajdonképeni célja minden mulatságos színezet mellőzésével csupán az, hogy hölgyeink is olykor-olykor hallgassanak egy kis zenét, annál is inkább, mert mostani zenekarunk nagyon megérdemli az érdeklődést és pártolást. Az estélyek, illetve a zene kezdete este 8 órakor tart 12 óráig. Mellőzni óhajtja mindenki a megjelenésen a pompát, a különben is lábra kapott fényesen való öltözködést és költséges kiadást. Csupán a szórakozás és a zenében való gyönyörködés lebeg a közönség szeme előtt, midőn itt egy kis trics-tracsra megjelenni kíván. A zenekar díjazásáról más uton kíván a vigalmi bizottság gondoskodni, tehát ez sem képezheti akadály tárgyát. Mi csak melegen üdvözölhetjük ez üdvös és társadalmi érdekekből nagyon is kívánatos mozgalmat és intézkedést; szíves tudomására kívánjuk hozni a közönségnek, hogy az első zene-est már december 1-én tartatik meg s azon a vigalmi bizottság által mindenki szívesen látott vendég.

Esküdtek lajstroma. A jövő 1901-ik évi rendes- és pót-escüdtek névsorának összeállítását folyó hó 24-én fejezte be a bizottság Kubinyi Aladár elnöke alatt. A törvényszék részéről Medveczky Sándor az esküdtszék h. elnöke és egy jegyző, s azonkívül tíz megyebizottsági tag vett részt a bizottság működésében. A jövő évre kisorsoltak 180 rendes és 160 helyettes esküdteket.

A keretgyár és világítás ügye. A tükör- és képeretgyár létesítése érdekében megindult mozgalom komoly lépésekkel halad a kitűzött cél megvalósítása felé. Rimaszombat városának rég idők óta az egész közönség által érzett szükségletét képezi a korszerű világítás behozatala is, a mozgalom vezetői ezt felismerve tervbe vették a villanyvilágítás behozatalát is oly módon, hogy az a végett szükséges gép erejének feleslege tartsa üzemban a képeret gyárat. A villanyosság ez időszerint még meg nem mérhető hosszú időn át általános becsesel bíró erőt képez; a kettős vállalat megvalósításához szükséges 200000 kor. tőkének 4 1/2%-át megbízható számítások alapján behozza maga villanyvilágítás, a képeretgyár jövedelme már tiszta nyereség lehet s azonfelül üzemban tarthat a villanyos eddig költségesebb és nehezebb berendezési ipartelepeket, sőt életre hívhat a város területén újakat is, el lehet mondani nagyítás nélkül, hogy annak a város területére behozatala forduló pontot képez s egy jobb jövő megvalósításához nyit utat. A helybeli három pénzintézet hivatása magaslatára emelkedve, mindhárom igazgatóság együttes ülésében eldöntötte a vállalat sorsát; el lett határozva, hogy a 200000 korona értékű részvényt kibocsátja és fizeti a három pénzintézet megállapított arány és módokat szerint s a nagy közönség rendelkezésére bocsát 100000 korona értékű részvényt azon határozott kijelentéssel, hogy az igénybe nem vett s el nem adott részvényeket szintén magának tartja meg s a határozat jogerőre emelése végett a pénzintézetek rendkívüli közgyűlést tartanak, melyre a meghívók már szét is küldettek. Itt fogják kérni a vállalat megindításához szükséges meghatalmazást. Biztosabb alapon kezdeményezés alig indult el valaha városunkban, s élénk érdeklődéssel nézünk a közgyűlések döntése elé abban a biztató reményben, hogy ezen döntés szigorú és tárgyilagos vizsgálat után is csak kedvező lehet. — Óhajtuk is, hogy úgy legyen!

Vadászat. A rimaszombati vadász-társulat f. hó 28-án élénk érdeklődés mellett tartott vadászatot a Kis erdőben. Mint halljuk: 26 nyúl, egy császármadár és egy fogoly elejtése volt a pompás időjárás mellett lefolyt vadászat eredménye.

Papválasztás. Simon Mihály szűtori ev. ref. lelkész, lapunk jelestoll munkatársát, a ki néhány évvel ezelőtt mint rimaszombati segédlelkész az itteni társas-köröknek kedvelt tagja volt, a gőmör-szárósi népes gyülekezet lelképásztorává választotta meg. Örömmel üdvözöljük az ifju lelkészt új állomásán.

Rendkívüli közgyűlést tartanak pénzintézeink a városunkban létesítendő villamos világítás és ezzel kapcsolatos keretgyár finanszírozása érdekében. A takarékpénztár saját helyiségében decz 14-ikén d. e. 9 órakor, a gőmörmegyei nép- és iparbank pedig másnap 15-ikén a „Három Rózsa“ nagytermében. Igazán örvendünk, hogy az életrevaló eszmék általános érdeklődést keltettek s miután nemcsak a közönség de különösen a pénzintézetek vezetősége oly melegen felkarolta az ügyet, annak sikeres megoldása immár biztosra vehető.

Sanatórium Csizen. A közoktatásügyi miniszterium a eszi gyógyfürdő telepen megvásárolta a Kossuth József házat, a melyben az országos tanítói árvaházak beteg növendékei részére állandó sanatóriumot fog berendezni.

Aradás. A két napig tartó erős esőzés után városnap este 10 óra tájban jött értesítés Rimabányáról, hogy a Rima vize elhagyta medrét, s az áradás előntötte az egész környéket. A hatóság figyelme felhívott, s kellő éberséggel várták az árvizet, mely éjjel után 3 óra tájban meg is érkezett. A lakosságot kürtjelzéssel hívták fel a veszedelemre. A víz előntötte az újvárost, a Szabadka-pusztá felé eső réteket és Tamásfala egy részét, szerencsére azonban nem sokáig tartott, mert keddre már elmúlt a veszedelem, az esőzés alábbhagyott, s a zavaros Rima vize medrében folyt tovább.

Esküdtszéki főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszéknél december hó 3-án és 4-én esküdtszéki főtárgyalások lesznek. Első napon fognak ítélni a fazekas-zsaluzsányi Baksa György agyonlövésére ügyben. Az érdekes tárgyalásra a jegyek egyrésze már kiadatott. Az eset — mint olvasóink emlékeznek az, hogy f. évi október hó 9-én Baksa János felső-zsaluzsányi lakos öreg édes atya életét két revolver lövéssel kioltotta. Ezért az esküdtszék szándékos emberölés büntetése címén vonja kérdőre a tettest. — Másnap december 4-én pedig Oprenesák Mihály felett fognak ítélni azért, mert f. év nyarán Veszverés közelében fuvarozás közben történt összeveszés után társát Székelyt késével úgy megszurta, hogy az a szenvedett sérelem következtében nyomban meghalt. — Az első napon dr. Mészáros István kir. alügyész, a második napon dr. Hányai Győző kir. ügyész fogja a vádhatóságot képviselni.

Új eszmével lép fel lapunk egyik barátja, a ki a következő levelet intézte hozzánk: „T. Szerkesztőség! Örömmel olvastam a „Gömör-Kishont“ mult heti számában azt a lelkes és biztató hangú cikket, mely egy új gyár alapítása mellett hoz fel annyi meggyőző érvet, hogy azok közül egy is teljesen elegendő annak az igazságnak elfogadására, hogy ezt a gyárat csakugyan meg kell alapítani. Es én föltétlenül bizonyosra is veszem, hogy ennek a gyárnak, (t. i. a keretgyárnak) a kéménye nemsokára vígan füstölög itt a Rima partján. Már most csak azt szeretném, hogy a képrámákon kívül még más olyan tárgyak is készüljenek ebben a gyárban, a melyeket a magyar hazai ipar még nem igen produkál, holott tömeges a kelendőségük. Hyen: az iskolai és mérnöki, irodai használatban annyira szükséges többféle alakú vonalzó (linea), rajztábla; aztán a gyermekjátékok fából faragott alakjai, melyekért több százezer forint vándorol ki évenként Magyarországból és végül a fürdő- és üdülőhelyeken nyaranként árusítani szokott apró emléktárgyak, papírvágó kések, tinta- és hamutartók, fakanalak, kartájtartók, apró kulacsok s több eféle fából faragható esecsebecsek, melyekre hiába van oda írva, hogy pl. „Stooszi v. tátrafüredi emlék“ — egytől-egyig mind külföldről kerülnek hozzánk, a hol 3—4 áron adatnak el. Kívánatos, hogy csak a tárgyak magyaros formájuk és jellegük legyenek. Ajánlom e gondolatot az új gyár alapításáról foglalkozók szíves jóindulatu figyelmébe.“

A vármegyei új székház kőműves munkálatai már csaknem teljesen elkészültek, az állványok eltávolítottak, s a díszes fedél alá került palota belül is kivakolva, közfalakkal ellátva várja a téli hideg bekövetkezését. Az utóbbi napokban már az udvar tulsó oldalán egész hosszban felhúzták a két méter magas téglakerítést, bent elhelyezték a fő és melléklépeseket, az erdőbényei terméskőből készült díszes erkélyek is elhelyeztetek. Most nagyban folyik a munka a folyosó terrazzo munkálatainál, a gőmőri laipar részvénytársaság által szállított asztalos munkánál: az ablakok felrakása, vasalása, szolin-üveggel való ellátása még sok dolgot ad. De leginkább öszpontosul a munkaerő a nagy terem menyezésének a készítésénél. A Rábitz-féle dróthálózatra alkalmazott gipsz-párkányok készítése ügyes munkászeket igényel, s még december hó elejéig — ha csak kedvező lesz az időjárás — még sok feladat vár megoldásra.

Emberölés. A kiettei koresmába folyó hó 18-án betévedt Stefanik György ráhói illetőségű csavargó, ki az erdőben tartózkodott állandóan, s ott az utasok biztonságát veszélyeztette. A jelzett napon a koresmában összekülönbözött Horvát Jánossal, majd a koresmárosnét — mert ez pálinkát adni vonakodott — leszurással fenyegette, mire a koresmából Stefanikot kilökték, s másnap, 19-én reggel a koresma előtt halva találták. A kir. törvényszékhez hivatalos jelentés érkezett, mire a vizsgáló bíró: Kolbay Sándor megjelent a helyszínen az orvosokkal és a hulla felboncoltatott. Ekkor kiderült, hogy az elhalt Stefanik Györgyöt összeszurkálták és febeütötték, s az utóbbi sérülés halálos volt. A vizsgálat ez ügyben folyik.

Táncmulatság. Folyó hó 17-én a Nyustyalikéri kereskedő itjak által megtartott jótékonycézélú táncmulatság, tekintve, hogy az idő nem volt a legkedvezőbb, jól sikerült. Az első négyest 16, a másodikat 22 pár táncolta, s valóban a legderültebb jókedv uralkodott egész reggeli 4 óráig a kicsi, de mulatni vágyó szép társaságban. Felülfizetések gyanánt befolyt 5 korona 40 fillér, mely átszolgáltattott a község birájának azon czélból, hogy az a szegények és árvák segélyezésére fordíttassék. Felülfizettek: Birnstingel Aurél ur 2 korona, Takács János, Ligeti József, Fridrich János urak 1—1 korona, Zavaczky János ur 40 fillér. Fogadják e nemeslelkűségükért köszönetünk nyilvánítását. A rendezőség.

Gyógyszertár vizsgálat. Dr. Meskó Miklós vármegyei tisztí főorvos és dr. Szabó Károly városi tisztí orvos f. hó 26-ikán hivatalosan megvizsgálták a helybeli két gyógyszertárt. A kedvező eredménnyel járt vizsgálat legnagyobb precizitással folyt és egész delutánt vett igénybe.

Az életbiztosításról. A magunk és családnk anyagi biztosítása igen fontos kérdés, s miután nap-nap mellett tapasztaljuk, milyen jótékony intézménynek bizonyulnak a biztosító intézetek, egyuttal mindig felmerül a kérdés, hogy melyik biztosító társulathoz forduljunk? — A „Dordrecht“ németalföldi biztosító társaság felsőmagyarországi kerületi felügyelője: Gál Emil, mint halljuk, városunkban letelepedett, s itt ügynökséget létesített, melynek képviselője: Mindszenty Kálmán. A társulatot és annak működését a „Hitel“ című szakközönség szépen méltatja; elmondja, hogy a „Dordrecht“ életbiztosító társaságnak tavalyi mérlege szerint most öt éves időszak zárult és ez az intézet a nyereséményrészt 5—5 évenként szokta felei között szétosztani. A felosztás akként történik, hogy az öt év alatt elért üzleti haszonnak fele a részvényeseket, másik fele a biztosított feleket illeti és pedig mindenki, a ki csak egy éven át is biztosítva volt, tekintet nélkül arra, vajjon időközben a díjfizetéseket egy éven túl teljesítette-e vagy sem, nyereséményrészt kapott. Így megtörtént azután, hogy az, a ki 1897-től 1898-ig például biztosítva volt, de azután a díjfizetést abbahagyta, egészen váratlanul pénzhez jutott. A társaság az ilyen nyereséményeknek a kifizetését bizonyára megtagadhatta volna és azoknak is, a kik biztosításukkal időközben felhagytak, ugyan sohasem jutott volna észükbe, hogy nyereséményrészüket követeljék, de jellemző ez arra a szolid és megbízható ügykezelésre, mely ennél a nemetalföldi vállalatnál meg van honosítva. A társaság üzlete évről-évre gyarapszik, díjbevétele emelkedik és a tartalékok a törvényben előírt köteles összeget jóval meghaladják. Azon a szolid alapon, a melyen az anyaintézet működik, folytatja tevékenységét a magyarországi fiók is és ma már azt mondhatjuk, hogy a többi biztosító vállalatnak a „Dordrecht“ ügyberendezése és üzletvitelre már-már mintegy mintául szolgálhat. Igaz, hogy a nagy versenyre való tekintettel nagy áldozatokba kerül az üzletnek ilyen módon való fejlesztése és a magyarországi fiók még mindig nagy befektetéseket igényel, mindazáltal tény az, hogy csak ilyen módon lehet szolid üzletre, az intézetnek jó hírnévre és a biztosító közönség bizalmára szert tenni, a mi a „Dordrecht“-nél be is bizonyult, mert alig négy évi működése után mindenütt az országban elsorangú vállalatnak ismerik fel. A központi mérleg adatai szerint az intézet vagyona meghaladja a 16 millió márkát, a mi az előző öt éves időszaki mérleghez képest csaknem 300 százalék emelkedést mutat. A díjbevétel több mint négy millió márkával, a kamatjövödelmek csaknem egy millió márkával emelkedtek, míg a díjtartalékalap 6.396.514 márká szaporulatot mutat az előbbi mérleggel szemben. Az érvényben levő életbiztosítások és járadékok összege pedig 61.847.070 márkára rug. Tudvalevő, hogy a hazánkban dolgozó külföldi társaságok között a „Dordrecht“-nek a díjai a legolcsóbbak. A vállalat vezetőinek főtörökvése arra irányul, hogy a biztosítottak érdekei minden irányban meg legyenek védve és hogy tetemes nyereséményrészek kerüljenek felosztásra a biztosítottak között. Ép ezért az intézet melegen ajánlható.

Magkereskedők figyelmébe. Az erdőbirtokosok által 1900. év őszén eladásra bejelentett erdei falmagvak kimutatása a miskolci kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető, amire az érdekeltek figyelmét felhívjuk.

A lavina. Mindenki olvasott már valamit az u. n. „laviná“-ról vagy „hólapdák“-ról, mely abban áll, hogy egyes kereskedők szelvényeket külföldről, s azokból bizonyos mennyiséget be kell váltani és továbbítva széles körben terjeszteni; mikor az első átvevő beváltotta a neki küldöttet és a további 3—4 ember szintén beváltotta az átadottakat, akkor kap az első egy arany órárt vagy más tárgyat, péld. „toronyórát lánczezel“ (mert rendszeren becsapás a vége). A miniszter szigorú rendeletet adott ki ezen üzletemek meggátlása céljából, s mégis — mint halljuk — városunkban is otthonra talált ez a tiltott dolog. Felhívjuk reá a hatóság figyelmét; jó lesz nyomozatot indítani s az eféle üzlettel foglalkozó egyéneket a miniszteri rendelet értelmében megbírságnálni. Egy-két példa megfogja tenni a hatást, mert majd elijeszti az embereket, kiket különben is hiszékenységük visz lépre, a külföldi kereskedő pedig a markába nevet!

Sörkereskedők figyelmébe. A miskolci kereskedelmi és iparkamara figyelmézteti a sörgyári rakatárakat, sörkereskedőket, hogy a czimükre feladott üresen visszamenő használt sörös palacsok szintén részesülnek ugyanazon vasuti viteldíjkezdvényekben, mint a sörgyárak czimére menő hason küldemények.

Egy új kalandárium. Mikor tíz egynéhány évvel ezelőtt megjelent az első Almanach, mindenki elsodalózkodott. Hát így is lehet kalandáriumot csinálni? Egy pár esztendő mulva aztán megjelent a kincses kalandárium. — Nini, hát még ez! — s most már a harmadik érdekes fajtája indul meg a kalandáriumnak. Egy darab könyvbe fűzött Amerika ez, mely az Üllői-úti Révai-féle könyvesházból indul országga, hogy tarka papírosba fűzve hirmondója legyen az időnek és annak, a mi a legközelebb elmúlt időkben történt az irodalom mezéjén. A naptári rész után nagybecsű szépirodalmi cikkek következnek, a magyar tárczairás atyamesterétől. Porzótól (Ágai Adolf) egy hosszabb tárcza, egy elmés finom kis rajz szegény Pap Danieltől, alighanem legutolsó munkája ennek a legtranciább eszű, finom lélekrajzólagó magyarnak. Van benne cikik Brandestől (Mit olvassunk?), a nagyhirű, tavaly nálunk járt eszthetikustól. Azon felül egész sereg elbeszélés, kis szindarab, kedves humoros történetkék, például arról, hogy magyarosítottak meg egy németet Jókai művei. Kép és cikik szól a Párisi Jókai-kiállításról: Szomaházy István magyarázza humorosan Eötvös Károly művészetét, a kinek arczképe is van a kötetben, s egy levele, mely a magyar észnek és stílusnak egyaránt remeke. A szórakoztató cikkek után pedig ott van az újabb magyar irodalom jelesebb termékeinek bibliographiája, mindjárt a megrendelő lapokkal megspékelve. Ez embernek csak a nevének kell leírni, s özőnleni fog házába a sok szebbnél-szebb, jobbnál-jobb könyv, a nemzeti szellem e csöndes letétemé-

nyesei, a magyar ész, magyar műveltség terjesztői. Azt hisszük, nem lesz Magyarországon ember, a ki egy párnak alá ne kanyarítaná a nevét. Még a szegény ember is könnyen hozzá jut a maga kívánt könyvéhez, kis havi részletfizetés révén. S a mi megint nagyon érdekes, a kiadó czég (Révai Testvérek, Budapest, VIII. Üllői-út 18.) ingyen küldi meg a 172. oldalas nagy kötetet vevőinek s a magyar irodalom barátainak.

Nyilvános nyugtázás. A „rimaszombati polgári olvasókör“ által f. hó 17-én tartott műkedvelői előadás alkalmával a bevétel volt . . . 261 kor. 40 fill. a kiadás . . . 135 kor. — fill.

Maradvány . . . 126 kor. 40 fill. Ez alkalmából hálás köszönettel nyugtazzuk a következő szíves felülfizetéseket: Dr. Baksay Dezső ur 5 korona, Máriássy Gyula ur 3 korona, dr. Veres Samu, id. Institorisz Endre, dr. Institorisz Endre, dr. Cziner Miksa és Márkus László urak 2—2 korona, Vozáry Sámuel, Lévy István, Pólos Pál, Heller Armand, Pappszász József urak 1 20—1.20 fillér, Klein Mór, id. Rábely Miklós urak 1—1 korona, N. N. 80 fillér, id. Hollósy József ur 50 fillér, Kovács Zsigmond, Tarjányi Béla, Kamogya Gyula, Csordás István és Bikky István urak 20—20 fillér.

Rónay Gyula, pénztárnok.

Szerk. üzenetek.

Többeknek. A Glaufr-ünnepély elmúltával többen az iránt kerestek meg bennünket, hogy az ünnepélyen és az ebéden elhangzott beszédek közül egyeseket miért nem közöltünk. Az a válaszuk, hogy minden beszédet szórul-szóra kiadni lehetetlen. Egyrészt, mert nines, a ki lestenografálja, másrészt, mert nem fér bele a lapba. Az ünnepélyről ugyanis igen részletesen és terjedelmesen referáltunk, s a nekünk átadott beszédek közülük. Most már nem térhetünk újból vissza az ünnepélyre; s különben is úgy halljuk, hogy az ünnepély egész lefolyásáról külön füzet jelenik meg, melyben az összes beszédek közölve lesznek.

Felelős szerkesztő: **RÁBELY MIKLÓS.**

Magán-hirdetések.

Kiadó üzlethelyiség lakással.

Rimaszombatban, a Deák Ferenc-utca sarkán lévő üzlethelyiség és emeleti lakás mellékhelyiségekkel **1901. évi február hó 1-től bérebeadó**, esetleg a ház el is adó. — Most **Glücksthal I.** ezen fenti helyiségeket csak **három hónapon át bérlé** a Mandel-féle esőd gondnokától. — Ertekezhetni

Szontágh Károlytal.

7—*

MEGHÍVÁS

a gömörmegyei nép- és iparbank

1900. december 15-én, d. e. 9 órakor

a „Három Rózsa“ vendéglő nagytermében megtartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgy:

Villamos-világítással kapcsolatos iparvállalat alapítása.

Rimaszombat, 1900. november 29.

Az igazgatóság.

Birtokbérlet.

Özv. Ujházy Tivadarné szül. Malatinszky Irma **osgyáni tagosított birtoka** megfelelő gazdasági épületekkel több évre **bérbe kiadó.**

Ertekezhetni a tulajdonos urnóval **Rimaszombat, Kossuth-utca 3-ik szám.**

2—3

Árverési hirdetmény.

A Bakti-pusztán felügyelet nélkül **talált** 2 darab veres-tarka szőrű, nyári **ökor-bornyú**. miután a kitűzött határidő alatt a tulajdonos nem jelentkezett, — f. évi **december hó 11-ik** napján délelőtt 10 órakor a rendőrkapitányi hivatalnál árverés mellett el fog adatni.

Rimaszombat 1900 évi november 27.

Id. Badiny, rendőrkapitány.

Eladó ház.

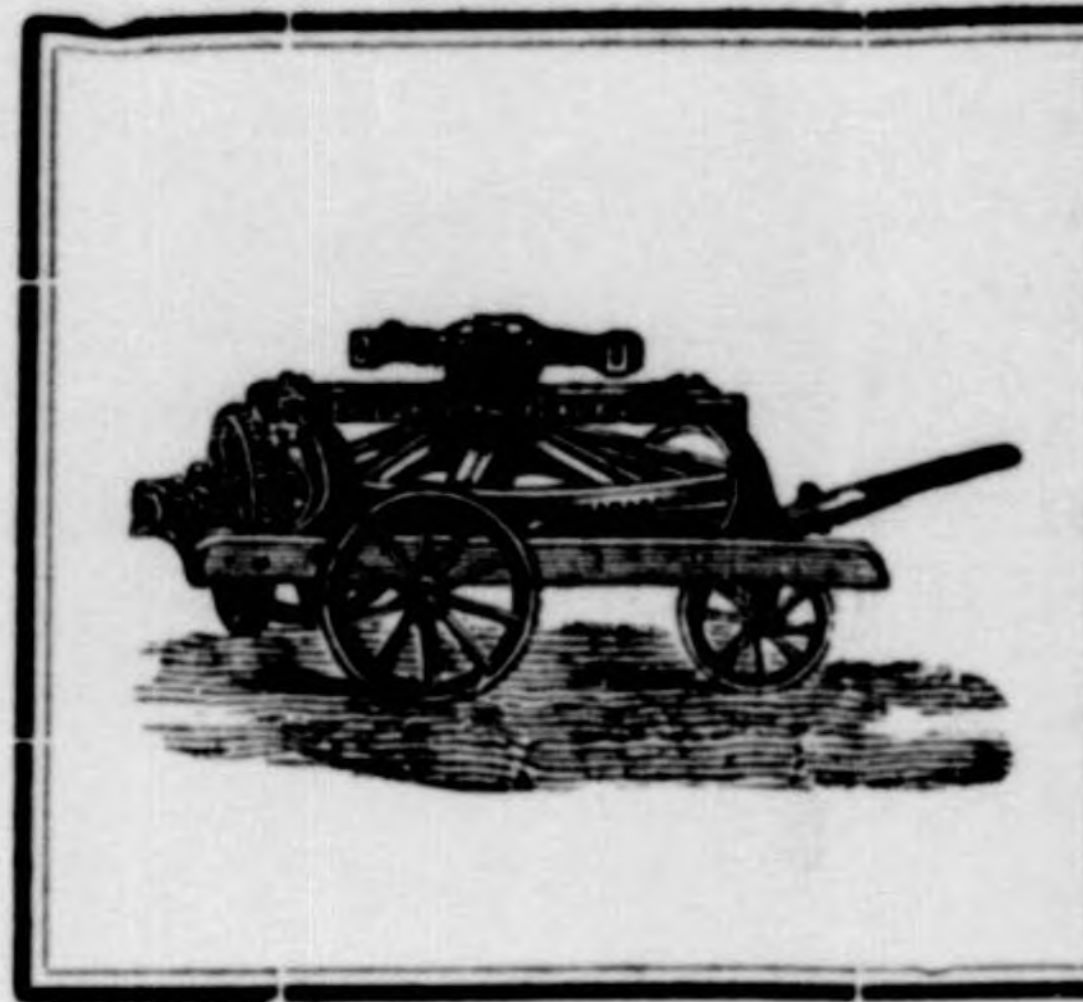
Rimaszombatban, az Erzsébet-téren lévő **Kovács Zsigmond-féle** emeletes ház szabad kézből eladó. — Venni szándékozók forduljanak **Rábely Miklós** megbízotthoz.

6—*

FLEISCHER és TÁRSA

gazdasági gépgyára és vasöntődjé Kassán, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

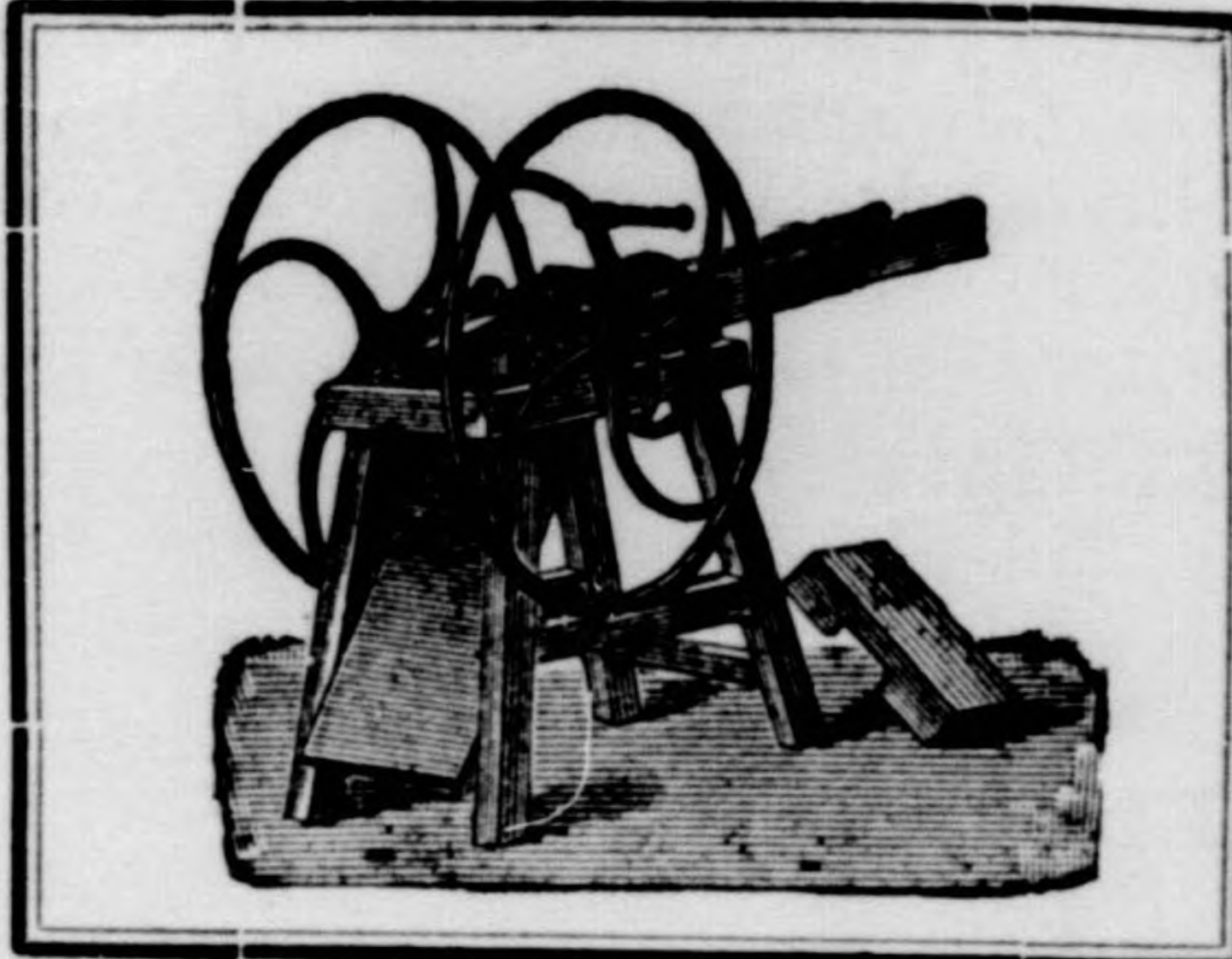

Szeceksavágókat, kézi- vagy járgányhajtásra.

Répvágókat és tengermorzsolókat.

Olajsajtolókat és olajmagpörkölőket.

Olajmag-zuzókat, továbbá **Örlő és daráló malmokat,**

Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket, szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezések stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. — Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődjénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra bérmentve küldjük.

1—6

Eladó ház.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utcában** 38-ik szám alatt, a vásártérhez közel fekvő emeletes ház, tágas udvar, s a Rima folyóig terjedő veteményes és gyümölcsös kert szabad kézből örök áron **eladó.**

Szerényi János.

Erdőrész eladás.

A báró **Vay Aloyzia** urhölgy tulajdonát tévő harkási uradalmi erdőből körülbelül **42 hold** terjedelmű vegyesen **tölgy, cserálómanó erdő** rész fája folyó **1900. évi december hó 6-án Harkácson** ahelyszínén az uradalomhoz tartozó kastély földszinti helyiségében délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ órakor el fog adatni, ezen helyre és időre a venni szándékozók van szerencsém tisztelettel meghívni, az eladó fáállományról bővebb felvilágosítást ad **Ernyey Károly** erdőész Harkácson.

Rimaszombat, 1900. november hó 27.

Molnár József.

Borárulás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint ez ideig termésű, kitűnő minőségű, tiszta ízű, kellemes zamatu **almágyi boromnak** pecsételt üvegekbeni elárusítását megkezdem.

1899. évi ó-bor literje (míg a készlet tart) **35 kr.**

Kiváló jó minőségű 1900. évi új bor literje **45 kr.** — Üvegre külön betét 5 kr.

56 literen felüli vásárlásnál vidékre 100 liter 4 frt 35 kr. fogyasztási adóval olcsóbb.

Kiváló tisztelettel

BENYO Béla,

almágyi szőlőbirtokos és bortermelő.

2—3

Hirdetmény.

Közhirre tetetik, hogy a borosznoki határban levő, az ottani birtokosokat közösségben illető, mintegy 35 kat. hold kiterjedésű erdőterületnek 1800 koronára becsült **faállománya** a folyó 1900-ik évi **december hó 10-ik napjának** délelőtti 10 óráján Borosznokon, a a községi bíró házában, árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

E faállományban van mintegy 640 darab tölgy (bánya- és tönkfa 140 köbméter) haszonfa, s mintegy 700 ürméter tűzifa.

Az árverési feltételek **Borosznok** (u. p. Ujvásár) községe bírájánál megtekinthetők.

Hirdetmény.

827. és 863. sz. — Alólírott bírósági végrehajtó ezennel közhirre teszi, miszerint a rimaszombati kir. törvényszék, mint váltó bíróságnak 1900. évi 3381., 3382. és 3384. számú végzése alapján **Molnár József** ügyvéd által képviselt **rimaszombati takarékpénztár** javára **Dr. Fráter Sámuel** ellen 165 kor. 36 fill., 300 kor. és 140 kor. tőkék s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosítása alkalmával felül és lefoglalt 1800 koronára becsült házi butorok, Wertheim-szekrény, ezimbalom s egyéb álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésen a rimaszombati kir. járásbírósnak 1900. évi V. 453/2. V. 476/2. számú végzése folytán és pedig:

1. 165 kor. 36 fill. tőke, ennek 1900. évi június 7-től járó 6% kamatai, $\frac{1}{2}$ % váltódíj, 39 kor. 94 fillér eddigi költségek.

2. 300 kor. tőke, ennek 1900. évi június 1-től járó 6% kamatai 44 kor. eddigi költségek és

3. 140 kor. tőke ennek 1900. évi május 8-tól járó 6% kamatai, 48 kor. 60 fillér eddigi, valamint a még később felmerülő költségek erejéig Rimaszombatban Erzsébet-tér 10 számú házban az **1900. évi december 7-ik** napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Rimaszombat, 1900. november hó 23-án.

Gasko János, kir. jb. végrehajtó.

Meghívás

a rimaszombati takarékpénztár

1900. december 14-én, d. e. 9 órakor

saját helyiségében

megtartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgy:

Villamos-világítással kapcsolatos iparvállalat alapítása.

Rimaszombat, 1900. november 26.

Az igazgatóság.